ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)
της 17ης Οκτωβρίου 2000 *

Στην υπόθεση C-114/99,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του cour administrative d'appel de Nancy (Γαλλία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 234 ΕΚ), με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Roquette Frères SA

και

Office national interprofessionnel des céréales (ONIC),

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 5, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 3665/87 της Επιτροπής, της 27ης Νοεμβρίου 1987, για κοινές λεπτομέρειες εφαρμογής του καθεστώτος των επιστροφών κατά την εξαγωγή για τα γεωργικά προϊόντα (ΕΕ L 351, σ. 1),

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Wathelet, πρόεδρο τμήματος, P. Jann και L. Sevón (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: S. Alber
γραμματέας: L. Hewlett, υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Roquette Frères SA, εκπροσωπούμενη από τη N. Coutrelis, δικηγόρο Παρισιού,

— το Office national interprofessionnel des céréales (ONIC), εκπροσωπούμενο από τον J.-P. Cordelier, δικηγόρο Παρισιού,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους G. Berscheid και K.-D. Borchardt, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της Roquette Frères SA, εκπροσωπουμένης από τη N. Coutrelis, της Γαλλικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπουμένης από

τη C. Vasak, βοηθό γραμματέα εξωτερικών υποθέσεων στη διεύθυνση νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών, και της Επιτροπής, εκπροσωπουμένης από τον G. Berscheid, κατά τη συνεδρίαση της 9ης Δεκεμβρίου 1999,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 3ης Φεβρουαρίου 2000,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με απόφαση της 25ης Μαρτίου 1999, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 6 Απριλίου 1999, το cour administrative d'appel de Nancy υπέβαλε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 234 ΕΚ), ένα προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 5, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 3665/87 της Επιτροπής, της 27ης Νοεμβρίου 1987, για κοινές λεπτομέρειες εφαρμογής του καθεστώτος των επιστροφών κατά την εξαγωγή για τα γεωργικά προϊόντα (ΕΕ L 351, σ. 1).

2 Το ερώτημα αυτό ανέκυψε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της εταιρίας Roquette Frères SA (στο εξής: Roquette Frères) και του Office national interprofessionnel des céréales (στο εξής: ONIC), σχετικά με επιστροφές λόγω εξαγωγής αφορώσες σιρόπι γλυκόζης το οποίο εξήγαγε η εταιρία αυτή στην Αυστρία.

Η εφαρμοστέα ρύθμιση

3 Το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 3665/87 ορίζει τα εξής:

«Με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 5 και 16, η πληρωμή της επιστροφής εξαρτάται από την προσκόμιση της απόδειξης ότι τα προϊόντα για τα οποία έγινε αποδεκτή η διασάφηση εξαγωγής εγκατέλειψαν ως έχουν το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας το αργότερο σε προθεσμία 60 ημερών από την αποδοχή αυτή.»

4 Το άρθρο 5, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού ορίζει τα ακόλουθα:

«Η καταβολή της διαφοροποιημένης ή μη διαφοροποιημένης επιστροφής εξαρτάται όχι μόνο από το αν το προϊόν έχει εγκαταλείψει το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας, αλλά επίσης, εκτός αν έχει χαθεί κατά τη μεταφορά λόγω ανωτέρας βίας, από το αν έχει εισαχθεί σε τρίτη χώρα και, κατά περίπτωση, σε δεδομένη τρίτη χώρα μέσα στους δώδεκα μήνες που έπονται της ημερομηνίας αποδοχής της διασάφησης εξαγωγής:

α) όταν υπάρχουν σοβαρές αμφιβολίες ως προς τον πραγματικό προορισμό του προϊόντος,

ή

β) όταν υπάρχει πιθανότητα να επανεισαχθεί το προϊόν στην Κοινότητα λόγω της διαφοράς μεταξύ του ποσού της επιστροφής που εφαρμόζεται στο εξαγόμενο προϊόν και του ποσού των δασμών κατά την εισαγωγή, που εφαρμόζονται σε ταυτόσημο προϊόν την ημερομηνία αποδοχής της διασάφησης εξαγωγής.

(...)

Οι διατάξεις του άρθρου 17, παράγραφος 3, και του άρθρου 18 εφαρμόζονται στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο.

Εξάλλου, οι αρμόδιες υπηρεσίες των κρατών μελών μπορούν να ζητήσουν συμπληρωματικές αποδείξεις που καταδεικνύουν, προς ικανοποίηση των αρμοδίων αρχών, ότι το προϊόν έχει πράγματι διατεθεί ως έχει στην αγορά της τρίτης χώρας εισαγωγής.»

5 Κατά το άρθρο 17, παράγραφος 3, του κανονισμού 3665/87:

«Το προϊόν θεωρείται ότι έχει εισαχθεί όταν διεκπεραιωθούν οι τελωνειακές διατυπώσεις για τη θέση του προς κατανάλωση στις τρίτες χώρες.»

6 Το άρθρο 18 του ως άνω κανονισμού προσδιορίζει τους τρόπους αποδείξεως της εκπληρώσεως των τελωνειακών διατυπώσεων.

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

7 Κατόπιν αιτήσεως της εταιρίας Roquette Frères περί αποδόσεως των επιστροφών όσον αφορά τις εξαγωγές της σιροπιού γλυκόζης στην Αυστρία που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ της 1ης και της 7ης Μαρτίου 1990, η εταιρία αυτή έλαβε από τον ONIC, ως προκαταβολή, ποσό 254 179,82 γαλλικών φράγκων (FRF).

8 Δεδομένου ότι η Roquette Frères δεν μπόρεσε να παράσχει τα συμπληρωματικά πληροφοριακά στοιχεία που της ζήτησε ο ONIC προς απόδειξη της καταναλώσεως της γλυκόζης, ως είχε, στην αυστριακή αγορά, ο εν λόγω οργανισμός αμφισβήτησε το δικαίωμα της εταιρίας να λάβει το ζητούμενο ποσό. Συνεπώς, αρνήθηκε να ελευθερώσει το ποσό της εγγυήσεως, ίσο προς το 115 % της προκαταβολής, ήτοι 292 306,79 FRF, και επέβαλε πρόστιμο στη Roquette Frères λόγω της αδυναμίας της να προσκομίσει τα ζητούμενα δικαιολογητικά.

9 Η Roquette Frères άσκησε αγωγή ενώπιον του tribunal administratif de Lille (Γαλλία) με αίτημα την απόδοση ποσού ίσου προς αυτό της εγγυήσεως, ισχυριζόμενη ότι το εξαχθέν στο πλαίσιο καθεστώτος ενεργητικής τελειοποιήσεως σιρόπι γλυκόζης

χρησιμοποιήθηκε από τον πελάτη της στην Αυστρία για την παρασκευή πενικιλλίνης, η οποία επανεισήχθη στη συνέχεια στην Κοινότητα.

10 Με απόφαση της 7ης Αυγούστου 1995 το ως άνω δικαστήριο υποχρέωσε τον ONIC να καταβάλει στη Roquette Frères ποσό 146 153,59 FRF ως κύρια αποζημίωση, απορρίπτοντας κατά τα λοιπά την αγωγή.

11 Ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου η Roquette Frères ζητεί τη διόρθωση της αποφάσεως αυτής και, ιδίως, να υποχρεωθεί ο ONIC να της καταβάλει ποσό αντίστοιχο προς το σύνολο της εγγυήσεως, νομιμοτόκως από 16ης Νοεμβρίου 1993.

12 Εκτιμώντας ότι η επίλυση της διαφοράς της οποίας επελήφθη εξαρτάται από την ερμηνεία διατάξεων της κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως περί επιστροφών λόγω εξαγωγής που ίσχυαν την 1η Μαρτίου 1990, το cour administrative d'appel de Nancy αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Επέτρεπαν οι διατάξεις που ίσχυαν την 1η Μαρτίου 1990, και ειδικότερα το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 3665/87 της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, της 27ης Νοεμβρίου 1987, που θέτει ως προϋπόθεση για την καταβολή της επιστροφής λόγω εξαγωγής "(...) ότι το προϊόν έχει πράγματι διατεθεί ως έχει στην αγορά της τρίτης χώρας εισαγωγής (...)", στον αρμόδιο για τον έλεγχο οργανισμό (εν προκειμένω στον ONIC) να αμφισβητήσει το δικαίωμα του προμηθευτή να λάβει επιστροφές, λόγω μόνου του γεγονότος ότι το παραδοθέν εμπόρευμα χρησιμοποιήθηκε από τον αλλοδαπό πελάτη τού προμηθευτή για την παραγωγή άλλου προϊόντος, το οποίο είναι πιθανόν να επανεξαχθεί σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

13 Με το ερώτημά του το αιτούν δικαστήριο ερωτά στην ουσία αν το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 3665/87 έχει την έννοια ότι η καταβολή επιστροφής λόγω εξαγωγής μπορεί να εξαρτάται από την προσκόμιση συμπληρωματικών στοιχείων, από τα οποία αποδεικνύεται ότι πράγματι διατέθηκε ως έχει στην αγορά της τρίτης χώρας εισαγωγής ένα προϊόν που υπέστη στη χώρα αυτή μεταποίηση θεωρούμενη ως ουσιώδη λόγω του ότι αυτό χρησιμοποιήθηκε οριστικά για την παρασκευή νέου προϊόντος, το οποίο ενδέχεται να επανεξαχθεί στην Κοινότητα.

14 Η Roquette Frères, η Γαλλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή υποστηρίζουν σχετικά ότι, όσον αφορά τις μη διαφοροποιημένες επιστροφές, δεν είναι δυνατό να απαιτούνται τέτοιες αποδείξεις όταν μπορεί να υπάρχουν υποψίες καταχρήσεως, συνιστάμενης στην επανεισαγωγή στην Κοινότητα προϊόντος για το οποίο χορηγήθηκε μια τέτοια επιστροφή. Κάτι τέτοιο δεν μπορεί να συμβαίνει ιδίως όταν το εξαχθέν προϊόν υπέστη ουσιώδη και μη αναστρέψιμη μεταποίηση ικανή να καταστήσει αδύνατη την επανεισαγωγή του αρχικού προϊόντος.

15 Διατείνονται επιπλέον ότι η εν λόγω ερμηνεία επιρρωννύεται από τον κανονισμό (ΕΚ) 800/1999 της Επιτροπής, της 15ης Απριλίου 1999, για τις κοινές λεπτομέρειες εφαρμογής του καθεστώτος των πιστοποιητικών εξαγωγής για τα γεωργικά προϊόντα (ΕΕ L 102, σ. 11), ο οποίος διευκρίνισε τους εφαρμοστέους στις περιπτώσεις αυτές κανόνες. Πράγματι, κατά το άρθρο 20 του κανονισμού αυτού, το δικαίωμα λήψεως της επιστροφής δεν επηρεάζεται από μεταγενέστερη επανεισαγωγή στην Κοινότητα προϊόντος το οποίο υπέστη ουσιώδη μεταποίηση στην τρίτη χώρα προορισμού.

16 Ο ONIC υποστηρίζει αντιθέτως ότι, εφόσον το προϊόν επανεισάγεται στην Κοινότητα, έστω και μεταποιημένο, δεν πληροί πλέον την προϋπόθεση ότι το προϊόν αυτό

πρέπει να έχει εγκαταλείψει το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας και να έχει διατεθεί στην κατανάλωση, ως έχει, στην τρίτη χώρα προορισμού. Πράγματι, ως διάθεση στην κατανάλωση του προϊόντος, ως έχει, πρέπει να νοείται η εκμετάλλευσή του εντός της ως άνω τρίτης χώρας εισαγωγής. Εντούτοις, τούτο δεν συμβαίνει όταν το προϊόν επανεισάγεται, μετά από απλή μετατροπή, στην εσωτερική αγορά της Κοινότητας.

17 Επ' αυτού πρέπει να υπομνησθεί ο σκοπός του άρθρου 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 3665/87, ο οποίος έγκειται, κατά την τέταρτη αιτιολογική σκέψη του, στην αποφυγή των καταχρήσεων οι οποίες, στην περίπτωση της παραγράφου 1, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', της διατάξεως αυτής, συνίστανται ιδίως στον κίνδυνο επανεισαγωγής στην Κοινότητα του εξαχθέντος προϊόντος (βλ. επ' αυτού την απόφαση της 21ης Ιανουαρίου 1999, C-54/95, Γερμανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. I-35, σκέψεις 45 και 46).

18 Προς καταπολέμηση των καταχρήσεων αυτών, οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών δικαιούνται, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 5, παράγραφος 1, τέταρτο εδάφιο, του κανονισμού 3665/87, να ζητούν συμπληρωματικά στοιχεία ικανά να αποδείξουν ότι το προϊόν διατέθηκε πράγματι ως είχε στην αγορά της τρίτης χώρας εισαγωγής. Τέτοια στοιχεία είναι δυνατό να απαιτούνται όταν υφίσταται υπόνοια ή έχει διαπιστωθεί ότι έχουν διαπραχθεί καταχρήσεις (βλ. την απόφαση της 9ης Αυγούστου 1994, C-347/93, Boterlux, Συλλογή 1994, σ. I-3933, σκέψεις 25 και 27).

19 Όμως, η κατάχρηση που συνίσταται σε επανεισαγωγή στην Κοινότητα του προηγουμένως εξαχθέντος προϊόντος δεν μπορεί να υφίσταται όταν αυτό υπέστη ουσιώδη και μη αναστρέψιμη μεταποίηση, με την οποία παύει πλέον να υφίσταται ως τέτοιο, έτσι ώστε να δημιουργείται ένα νέο προϊόν υπαγόμενο σε άλλη δασμολογική κλάση.

20 Εξάλλου, η προκύπτουσα από τις σκέψεις 17 έως 19 της παρούσας αποφάσεως ερμηνεία, κατά την οποία δεν υφίσταται κατάχρηση κατά την έννοια του άρθρου 5,

παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', του κανονισμού 3665/87, σε περίπτωση ουσιώδους μεταποιήσεως του οικείου προϊόντος, επιρρωννύεται από το άρθρο 20, παράγραφος 1, του κανονισμού 800/1999. Πράγματι, η τελευταία αυτή διάταξη παρέχει τη δυνατότητα στον ενδιαφερόμενο να διαλύσει τις υποψίες περί επανεισαγωγής, επικαλούμενος το γεγονός ότι το προϊόν για το οποίο καταβλήθηκε μη διαφοροποιημένη επιστροφή υπέστη μεταποίηση ή ουσιαστική επεξεργασία, αφού εγκατέλειψε το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας, υπό την έννοια του άρθρου 24 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 1992, περί θεσπίσεως κοινοτικού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ L 302, σ. 1), κατά το οποίο μια τέτοια επεξεργασία είναι «οικονομικά δικαιολογημένη, [πραγματοποιείται] σε επιχείρηση εξοπλισμένη για τον σκοπό αυτό και (...) κατέληξε στην κατασκευή ενός νέου προϊόντος ή ενός προϊόντος που αντιπροσωπεύει σημαντικό στάδιο παραγωγής».

21 Ενόψει των ανωτέρω σκέψεων, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 3665/87 έχει την έννοια ότι η καταβολή μιας επιστροφής λόγω εξαγωγής δεν μπορεί να εξαρτάται από την υποχρέωση προσκομίσεως συμπληρωματικών στοιχείων που να αποδεικνύουν ότι πράγματι διατέθηκε ως είχε στην αγορά της τρίτης χώρας εισαγωγής προϊόν που υπέστη στη χώρα αυτή μεταποίηση θεωρούμενη ως ουσιαστική λόγω του ότι χρησιμοποιήθηκε με μη αναστρέψιμο τρόπο για την παραγωγή άλλου προϊόντος, το οποίο ενδέχεται να επανεισαχθεί στην Κοινότητα.

Επί των δικαστικών εξόδων

22 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Γαλλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε με απόφαση της 25ης Μαρτίου 1999 το cour administrative d'appel de Nancy, αποφαίνεται:

Το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 3665/87 της Επιτροπής, της 27ης Νοεμβρίου 1987, για κοινές λεπτομέρειες εφαρμογής του καθεστώτος των επιστροφών κατά την εξαγωγή για τα γεωργικά προϊόντα, έχει την έννοια ότι η καταβολή μιας επιστροφής λόγω εξαγωγής δεν μπορεί να εξαρτάται από την υποχρέωση προσκομίσεως συμπληρωματικών στοιχείων που να αποδεικνύουν ότι πράγματι διατέθηκε ως είχε στην αγορά της τρίτης χώρας εισαγωγής προϊόν που υπέστη στη χώρα αυτή μεταποίηση θεωρούμενη ως ουσιαστική λόγω του ότι χρησιμοποιήθηκε με μη αναστρέψιμο τρόπο για την παραγωγή άλλου προϊόντος, το οποίο ενδέχεται να επανεισαχθεί στην Κοινότητα.

Wathelet Jann Sevón

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 17 Οκτωβρίου 2000.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του πρώτου τμήματος

M. Wathelet